

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/253/2019
Identifikačné číslo spisu:	8118216770
Dátum vydania rozhodnutia:	21.01.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8118216770.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom v Žiline, Hodžova 11, IČO: 31 575 951, proti žalovanej U. Z., bývajúcej v L. XXX, o zaplatenie 509,41 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 16 Csp 227/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júla 2019 sp. zn. 20 Co 51/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 14. februára 2019 č. k. 16 Csp 227/2018-148 I. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 359,41 eur do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia; II. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, III. určil, že zmluvná podmienka uvedená v bode 2 Zmluvy o povolenom prečerpaní na účte z 9. januára 2015 uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovanou v znení: „V súvislosti s PP môžu byť klientovi inkasované nasledovné poplatky a náklady: Poplatok za prehodnotenie vo výške 0,- eur, poplatok za potvrdenia a súhlasy k úverom vydané bankou na klientovu žiadosť vo výške 25,- eur, poplatok za upomienku vo výške 15,- eur a poplatok za výzvu vo výške 30,- eur“ je neprijateľná, IV. určil, že zmluvná podmienka uvedená v bode 3.12 Všeobecných obchodných podmienok Prima banky Slovenska, a.s. účinných od 20. mája 2014 v znení: „Pri zúčtovaní úrokov, poplatkov, operácií prostredníctvom platobných kariet, opravnom zúčtovaní, uplatnení zrážkovej dane, v prípadoch dohodnutých medzi bankou a klientom ako aj v iných prípadoch môže dôjsť k nepovolenému prečerpaniu bežného účtu. Po dobu nepovoleného prečerpania je majiteľ účtu povinný platiť z prekročenej čiastky úrok vypočítaný na základe úrokovej sadzby „Úrok pri nepovolenom prečerpaní účtu“ je neprijateľná a V. žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 42 % zo zaplateného súdneho poplatku, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala žalovaného nároku z titulu úhrady debetného zostatku na účte žalovanej a úroku za nepovolené prečerpanie účtu vo výške 28 % ročne, keď podľa výpisu z účtu žalovanej táto mala mínusový zostatok vo výške 509,41 eur. Súd mal za to, že žalobkyňa nepreukázala zmluvné dojednanie účastníkov o

povinnosti žalovanej platiť tieto poplatky (za upomienky, výzvy a pod.), ktoré boli vykonané na ťarchu jej bežného účtu ako aj ich výšku a od spotrebiteľa nie je možné požadovať poplatky, ktoré nie sú individuálne dojednané v zmluve. Ďalej uviedol, že výška sporných poplatkov nie je primeraná a transparentne pre spotrebiteľa uvedená a zároveň obchádza ustanovenia o zmluvnej pokute. Upomienku, výzvu a vyčíslenie nákladov považoval za nedôveryhodné s prihliadnutím na to, že tieto náklady sú pri výzve dvojnásobné oproti upomienke a žalobkyňou vyčíslené náklady považoval za značne nadhodnotené a preto zmluvnú podmienku uvedenú v čl. 2 Zmluvy o povolenom prečerpaní na účte vyhlásil za neprijateľnú a nemohol z nej priznať žalobkyňou požadované plnenie. Konštatoval, že žalobkyňa nepreukázala ani zmluvné dojednanie o povinnosti platiť úroky žalovanou vo výške 28 % ročne, nakoľko sadzovník poplatkov nemôže predstavovať riadne dojednanie účastníkov zmluvy o výške úrokov a priznal žalobkyni sumu 359,41 eur (poplatok za upozornenie/upomienku v sume 8 x 15 eur, poplatok za výzvu v sume 30,- eur) a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne proti výrokom II., III., IV. a V. rozsudkom z 30. júla 2019 sp. zn. 20 Co 51/2019 rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch II., III. a IV. potvrdil, vo výroku V. rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil, preto s poukazom na § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. odkázal na správne odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku okresného súdu. Zdôraznil, že pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v bode 2 zmluvy o povolenom prečerpaní na účte, zaplatenie poplatkov v sume 150,- eur nemôže mať sankčný charakter, pretože v opačnom prípade by mal povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné a netransparentné a navyše žalobkyňa ani nepreukázala, či žalovanej upomienky vôbec zasielala. Uviedol, že v zmluve (ako základnom dokumente) nie je upravený inštitút nepovoleného prečerpania a zo zmluvy nie je možné zistiť, za akých podmienok nepovolené prečerpanie vzniká a aké práva a povinnosti účastníkov zmluvného vzťahu sú s týmto inštitútom spojené. Odvolací súd nevyhlásil možnosť určenia konkrétnej výšky sankcie v dokumentoch tvoriacich prílohu zmluvy, považoval však za nutné, aby zmluvné dojednania zakotvujúce povinnosti zmluvných strán boli zrozumiteľné a určito vymedzené už v základnom dokumente, k čomu však v danom prípade nedošlo. Dospel k záveru, že VOP predstavujú rozsiahly súbor najrozmanitejších ustanovení s množstvom právnických či ekonomických/“bankových“ termínov, v ktorých je problematické zorientovať sa osobe znalej práva, nieto ešte priemernému spotrebiteľovi a táto skutočnosť v spojení s neindividuálnosťou dojednania spôsobuje ich neprijateľnosť. Uzavrel, že s poukazom na netransparentnosť zakotvenia predmetných podmienok v zmluve sú tieto neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil s tým, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania je súd povinný pri rozhodovaní skúmať i ne/existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 C.s.p.

3. Proti časti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorou súd vyhlásil zmluvné podmienky za neprijateľné, podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.). Vyčítala odvolaciemu súdu nesprávnosť jeho právneho záveru, že nemožno vznik negatívneho disponibilného zostatku na bežnom účte a nároky z neho vyplývajúce subsumovať pod úpravu ustanovenia § 2 písm. f/ a § 18 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v rozhodnom znení a zároveň súdy zastávajú právny názor, podľa ktorého je neprijateľná zmluvná podmienka, ktorá obsahom, znením i účelom celkom zodpovedá zneniu citovaných zákonných ustanovení. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie v napádanom rozsahu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§

35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 419 C.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Civilný sporový poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone (§ 421 ods. 1 C.s.p.), alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (§ 420 C.s.p.).

8. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 422 ods. 1 C.s.p. dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy, na príslušenstvo sa neprihliada, c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmena a/ a b/. Podľa § 422 ods. 2 C.s.p. na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

10. Ustanovenie § 421 ods. 1 C.s.p. vyjadruje všeobecné pravidlo posudzovania prípustnosti dovolania, pokiaľ dovolateľ namieta určitým (presne zákonom vymedzeným) spôsobom riešenie právnej otázky odvolacím súdom. Následne zákonodarcu v § 421 ods. 2 C.s.p. a § 422 ods. 1 C.s.p. negatívnou enumeráciou určil okruh rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú vylúčené z dovolacieho prieskumu, a to aj v prípade, ak by spĺňali podmienky prípustnosti podľa všeobecných kritérií uvedených v § 421 ods. 1 C.s.p. Z uvedeného teda vyplýva, že § 421 ods. 2 C.s.p. a § 422 ods. 1 C.s.p. sú ustanoveniami špeciálnymi (lex specialis) k všeobecnému ustanoveniu § 421 ods. 1 C.s.p. (lex generalis). Aplikácia tohto právneho princípu „lex specialis derogat legi generali“ má prednosť a dovolací súd tento vzájomný vzťah ustanovení zákona už vyjadril vo viacerých rozhodnutiach ešte za účinnosti predošlej právnej úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku (porovnaj sp. zn. 3 Cdo 234/2005, 3 Cdo 62/2006, 3 Cdo 96/2006, 3 Cdo 210/2007, 7 Cdo 53/2011, 4 Obdo 19/2007). Dovolací súd ani za súčasnej novej právnej úpravy nevidí dôvod na odklon od svojej vyššie uvedenej judikatúry a považuje ju za plne aktuálnu a aplikovateľnú aj dnes.

11. V prejednávanvej veci sa žalobkyňa meritórne domáhala zaplata peňažnej sumy vo výške 509,41 eur s príslušenstvom od žalovanej titulom dlžnej sumy (nepovoleného prečerpania) na účte, ktorý zriadila pre žalovanú žalobkyňa. Súd prvej inštancie okrem meritórneho rozhodnutia vo veci (výrok I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie), určil vo výroku III. a IV. rozsudku aj neprijateľnosť zmluvnej podmienky ohľadne poplatkov a úrokov nepovoleného prečerpania. Odvolací súd na základe odvolania podaného žalobkyňou do výrokov II. až V. tohto rozsudku, podrobil odvolaciemu prieskumu aj predmetné výroky súdu prvej inštancie o určení neprijateľnosti tejto zmluvnej podmienky. To však neznamena, že v prípade, keď odvolací súd v napadnutom rozhodnutí potvrdil výrok súdu prvej

inštancie o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky, nejedná sa už o spor o zaplatenie peňažného plnenia s príslušenstvom. Tu treba vziať na zreteľ, že v prejednávanej veci išlo o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez návrhu súdom, nakoľko túto možnosť súd môže ale aj nemusí využiť. Preto nemožno podľa názoru dovolacieho súdu považovať predmetné výroky III. a IV. rozhodnutia súdu prvej inštancie za čiastkové konanie vo veci samej, ktoré by bolo možné v tejto časti zastaviť (nakoľko uvedené určenie nie je „pravým“ predmetom sporu). Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na judikát R 63/2014 uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 4/2014.

12. V danom prípade bola žaloba podaná na súde prvej inštancie dňa 30. novembra 2018. Výšku minimálnej mzdy v deň podania žaloby určoval § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 297/2014 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto nariadenia vlády predstavovala minimálnu mzdu za rok 2018 suma 480,- eur; jej dvojnásobok (§ 422 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) je 960,- eur.

13. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala zaplatenia sumy vo výške 509,41 eur. Súd prvej inštancie jej priznal 359,41 eur a žalobu vo zvyšku istiny ako aj celého príslušenstva zamietol. Samostatnými výrokmi určil neprijateľnosť zmluvnej podmienky, ktorá sa týkala žalobkyňou uplatnených poplatkov a úrokov pri nepovolenom prečerpaní účtu. Žalobkyňa podala odvolanie do zamietajúcej časti rozhodnutia súdu prvej inštancie ako i v časti určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky; odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti potvrdil. Odvolací súd teda rozhodol o peňažnom plnení vo výške 149,59 eur. Dovolanie žalobkyne v dôsledku toho smeruje proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom dvojnásobok minimálnej mzdy. Prípustnosť dovolania žalobkyne je s prihliadnutím na uvedené vylúčená priamo zo zákona ustanovením § 422 ods. 1 písm. c/ C.s.p., pretože ide o tzv. bagateľný spor, pri ktorom je dovolací prieskum v zmysle vyššie uvedeného neprípustný.

14. Iné dôvody dovolania žalobkyňa neuviedla. Z vyššie uvedeného dôvodu dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 421 ods. 1 v spojení s § 422 ods. 1 C.s.p. prípustné, a preto toto podľa § 447 písm. c/ C.s.p. odmietol.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.